

БЕЗПЕКА ЛЮДИНИ ЯК ЧИННИК НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Проблема безпеки є одним із наріжних чинників функціонування сучасної держави, що обумовлено наявністю різноманітних загроз і викликів сучасного світу. У зв'язку з цим надзвичайно важливою стає ефективність державно-управлінських чинників у системі публічного управління. На наш погляд, у центрі будь-якої системи управління знаходиться людський фактор. Зрештою поряд з об'єктивними аспектами, що впливають на управлінський процес, серед яких можна виділити організаційні, інформаційні, правові, економічні, політичні та інші державні механізми, не менш важливою складовою успішності управлінського процесу є висока якість людського матеріалу. На нашу думку, поняття «безпеки» слід розглядати як захищеність систем, об'єктів тощо від будь-якого «загрозливого» фактора або їхньої сукупності. Водночас необхідно уточнити, що загроза життєво важливим інтересам особи, суспільства та держави не виникає з нічого, кожна загроза, як і будь-якого явища, має свої причини. Скажімо, до 2019 р. важко було собі уявити, що світова пандемія COVID-19 так серйозно може вплинути на всі сторони життя сучасної людської цивілізації та стати фактором, що загрожує самому існуванню особистості. Слід також мати на увазі що військові дії розв'язані Росією у лютому 2022 року також серйозно вплинули на безпеку особистості. З урахуванням зазначених обставин ми можемо запропонувати таке визначення: безпека особистості, суспільства та держави – це стан захищеності національних інтересів від реальних та потенційних, зовнішніх і внутрішніх загроз у конкретно-історичній обстановці. До основних об'єктів безпеки відносяться особистість – її права, обов'язки та свободи. Людина (особистість), будучи об'єктом і суб'єктом забезпечення безпеки, є в усіх інших соціальних системах – об'єктах безпеки, відіграючи базову системотворчу роль, тому забезпечення безпеки особистості стає умовою забезпечення безпеки решти рівнів, але, у свою чергу, становище особистості визначається станом суспільства та держави.

Особистість знаходиться в центрі практично всіх реальних і потенційних загроз, тому що від будь-яких деструктивних соціально-політичних, екологічних, державно-управлінських, етнічних та техногенних подій страждає насамперед людина. Величезне значення для активної життєдіяльності та безпеки особистості мають права людини та громадянина, гарантовані відповідно до загальноєвропейських принципів і норм міжнародного права, чинної конституції держави та основних нормативних актів. Здійснення права і свободи людини не має порушувати права та свободи інших осіб, оскільки права та свободи людини визначають весь сенс, зміст і застосування законів, навіть діяльність законодавчої й виконавчої влади, включаючи місцеве самоврядування. У державно-управлінському дослідженні феномену безпеки в принципі можна виділити дві проекції: внутрішню та зовнішню, кожна з яких може призводити до різних рішень і перспектив аналізу. В основі неузгодженостей між ними лежить насамперед різний рівень усвідомлення соціальними суб'єктами характеру та ступеня впливу на них системи соціальних зв'язків, за допомогою яких вони включені до суспільного життя та взаємодіють з іншими соціальними суб'єктами, організаціями та інститутами.

У рамках зовнішньої проекції на перший план висуваються дійсні зміни у відносинах соціального суб'єкта з соціальним середовищем (іншими групами, державою та ін.), незалежно від того, усвідомлює він їх чи ні, актуальні вони для нього нині чи ні. У цьому випадку відбувається абстрагування від досвіду, винесеного суб'єктами зі свого життя та життя інших, від соціальної пам'яті, від неповноти інформації про навколишній світ та зміни в ньому, від ступеня усвідомлення змін у соціальному середовищі, помилок у сприйнятті. Таким чином, у даному випадку безпека виступає універсальною цінністю лише остільки, оскільки допускається її змістовне різноманіття, відсутність у кожний момент часу єдиного конкретного смислового способу безпеки. І оскільки це різноманіття в перехідний період від однієї суспільної системи до іншої особливо велике, то ступінь реалізації якомога більшої кількості різноманітних образів безпеки (за даними техніко-виробничих, екологічних та інших властивостей системи) виступає важливим індикатором просування до прогресивнішого і гуманного суспільства.

Список використаної літератури:

1. Олійник В. В. Сучасні загрози безпеці людини та їх індикатори в публічному управлінні / В. В. Олійник, О. П. Дяченко // Інвестиції: практика та досвід : зб. наук. праць. – 2021. – № 3. – С. 47–51. DOI: [10.32702/2306-6814.2021.3.47](https://doi.org/10.32702/2306-6814.2021.3.47).
2. Парахонський Б. О. Міжнародне безпекове середовище: виклики і загрози національній безпеці України / Б. О. Парахонський, Г. М. Яворська. – К. : НІСД, 2013. – 56 с.